

Armádní generál Karel KLAPÁLEK

* 26. 5. 1893 Nové Město nad Metují

† 19. 11. 1984 Praha

Karel Klapálek byl svou osobností nepochybně prototypem vojáka: drsný, energický a rozhodný. Návyků své profese se nedokázal nikdy zbavit. Vydával vždy krátké rozkazy, netrpěl žádné dlouhé povídání, žádné dlouhé hovory s výjimkou čtvrtletních shromáždění vyšších velitelů a nejužších štábů 1. vojenské oblasti, kde osobně ventiloval všechny nedostatky do nejmenších podrobností. Zabíhal přitom do takových detailů, které ho v jeho funkci ani nemusely zajímat. Byl typickým výcvikářem, neboť měl všechny předpoklady k řízení výcviku a školení právě svými vlastnostmi všimnout si i maličkostí. Jeho rozhodování bylo vždy krátké, jasné a hlavně logické; přitom vycházel, podobně jako za druhé světové války, spíše ze zdravého rozumu a logiky než z nějakých předpisů, od kterých se

dokázal vždy oprostit, vyžadovala-li toho věc.

K 100. výročí narození mu byla v jeho rodišti (pocházel z rodiny železničáře) odhalena pamětní deska. Po dlouhých desetiletích se při této příležitosti připomenula i jeho účast v prvním zahraničním odboji, kterého se zúčastnil jako dobrovolník Československého vojska na Rusi, stejně jako jeho uvěznění v letech 1952 - 1956. Stranou „pozornosti“ zůstala jeho poválečná činnost, kdy zastával funkci velitele 1. vojenské oblasti, a to až do 26. dubna 1950, kdy po zprávě o odvolání armádního generála Ludvíka Svobody z funkce ministra národní obrany napsal: „*Prošim o udělení zdravotní dovolené vzhledem k mému zdravotnímu stavu.*“

Propojenost s osudem Ludvíka Svobody není náhodná, neboť oba začínali vojenskou kariéru za první světové války v československých legiích v Rusku. Také následná služba v československé armádě je několikrát svedla dohromady jak na Podkarpatské Rusi, tak

ve Vojenské akademii v Hranicích. Za druhé světové války se setkali v září 1944 na Dukle, kdy generál Svoboda ustanovil generála Klapálka velitelem 3. čs. samostatné brigády v SSSR, a později když ve vládě Národní fronty převzal křeslo ministra národní obrany, pověřil funkcí velitele 1. čs. armádního sboru v SSSR svého „přítele“ Klapálka.

Americká zóna v Německu v roce 1946, gen. Klapálek první zprava

Málokterý voják druhého zahraničního odboje měl to štěstí, aby mohl vydat své paměti. „Ozvěny bojů“ vyšly v několika vydáních a již dříve jeho manželka - spisovatelka Olga Košutová - zaznamenala Klapálkovy válečné osudy v knize „Voják vypravuje“. Pavel a Zdeněk Hrabíci se pak koncem osmdesátých let pokusili o jakýsi portrét generála, věnovaný ale především jeho činnosti za druhé světové války v knize „Muž, který velel mužům“.

Generál Klapálek byl jako každý voják značně ctižádostivý a zdá se, že ho funkce velitele 1. vojenské oblasti (podobně jako například jmenování velitelem 3. čs. samostatné brigády v SSSR) příliš neuspokojovala. Měl nesporně vyšší ambice. Koneckonců na jaře 1945 ho prezident republiky Dr. E. Beneš navrhoval do funkce náčelníka hlavního štábu československé branné moci, avšak Ludvík Svoboda s podporou komunistů tehdy prosadil „rudého“ generála Bohumila Bočka. Klapálkova kandidatura na tuto funkci byla ještě aktuální po odvolání Bočka v létě 1948, ale ani tentokrát se jeho aspirace nenaplnily, neboť „důvěru“ dostal generál Šimon Drgač. Ovšem než k tomu došlo byl značně netrpělivý. V otálení viděl „jistý projev nedůvěry ke své osobě“.

V podstatě až do jara 1948 jednal generál Klapálek celkem „apoliticky“ a ačkoliv o tom nenadělal mnoho řečí, poukazoval na to, že „udělení politických práv armádě rozděljuje velitelský sbor“. Neměl zpočátku k novým složkám v armádě - k osvětě a obrannému zpravodajství - prázdné sympatie, spíše jen skrytá slova kritiky, avšak „od roku 1947 se jeho názor postupně měnil, začal projevovat zvýšený zájem a v posledním roce (rozumí se rok 1948 - pozn. aut.) sám vydatně přispěl k jejich vývoji tím, že všestranně je podporoval a na cvičeních zdůrazňoval jejich práci. S tímto vývojem se postupně měnily i jeho názory na situaci vnitropolitickou a zahraničně politickou.“

Svým dílem k tomu přispěla i dovolená v Sovětském svazu, která „na všechny příslušníky jeho rodiny nesmírně zapůsobila ... a zejména pocty, jichž se jim tam dostalo“. Ostatně později Klapálek sám vzpomínal: „Poštěstilo se mi ještě několikrát vidět a rozmlouvat se sovětskými veliteli, s maršály Moskalenkem, Ivanem Koněvem, s Georgijem Žukovem, v pozdějších letech také s generálem Saburovem. A nikdy nemohu zapomenout na vzácného diplomata Valeriana Zorina. Setkal jsem se s nimi doma v Československu a s některými při své jediné dovolené v Sovětském svazu před osmačtyřicátým rokem. Byli jsme s rodinou v Soči. Starali se o nás jako o vlastní, pečovala o nás zdravotní sestra Olga Ustijevna, nikdy jsem už na ni nezapomněl. Skvělá žena! Ukázali nám Kavkaz, Moskvu, Kreml. Tenkrát, když se tam ještě na exkurze nechodilo.“

Na shromáždění důstojníků 1. vojenské oblasti v prosinci 1947 pak Klapálek také prohlásil: „Mottem tohoto dnešního zasedání je heslo »konec začátkům«. Opakuji znovu: Konec začátkům. Za dva a půl roku je to už opravdu nutné a velká většina okolností to dovoluje. Dosud bylo třeba improvizovat, ale nyní jsou předpoklady pro systematické a úspěšné budování ... Nikdo z nás nesmí ani z takzvaných důvodů lidskosti trpět ve velitelském sboru osoby, které boří to, co většina s chutí a svědomitě buduje.“

A zde je asi možné hledat důvody k jednání generála Klapálka v následujících měsících a letech. Ovšem na druhé straně zůstává nezodpovězenou otázkou, proč následoval a akceptoval jednání ministra národní obrany generála Ludvíka Svobody, když Prokop Drtina ve svých pamětech „Československo můj osud“ o známém setkání národně socialistických členů vlády s vysokými důstojníky a generály československé armády na podzim roku 1947 napsal: „Pamatuji si jen, že bylo již slyšet dost stížností na generála Svobodu i Bočka a já sám jsem si přitom jen polohlasitě vyměnil několik poznámek s generálem Klapálkem, z nichž jsem měl dojem, že on s těmito kritikami zcela souhlasí. Možná že jsem si tento dojem učinil nesprávně, protože jsem věděl již z Dukly, že tam Svobodu kritizoval ze všech vysokých důstojníků, s nimiž jsem se znal již z Londýna, snad vůbec nejostřeji.“

Nesporným výsledkem jednání nejvyšších představitelů čs. armády v Praze - armádních generálů Ludvíka Svobody (ministra národní obrany), Bohumila Bočka (náčelníka hlavního štábu) a Karla Klapálka (velitele 1. vojenské oblasti) - v únorových dnech roku 1948 je neutralizace armády. Její příslušníky de facto stavěli předem do ilegální protistátní pozice při jakémkoliv pokusu na podporu demokratických sil. A to nepochybně bylo v souladu s taktickými záměry KSČ, pokud se týkaly armády. Komunisté tak jejich prostřednictvím orientovali armádu na politickou pasivitu, protože tito nejvyšší představitelé československé armády řešení vládní krize vyhradili politickým stranám.

Zůstává však otázkou, zda generál Svoboda informoval „bratry generály“ (Bočka a Klapálka) o svých jednáních jak s představiteli KSČ, tak se sovětským velvyslancem Zorinem, o kterých později, v roce 1965, řekl: „... Vzpomínám si, že ministr Nosek mi v kritických únorových dnech telefonoval, abych zlátra přišel za armádu na zasedání Ústředního výboru Národní fronty. Když jsem mu řekl, že takovou věc nebudeme vyjednávat po telefonu, přijel za mnou, osobně mě to zopakoval, a když jsem ještě neměl plně jasno, odjeli jsme ke Klementu Gottwaldovi. Tam byl přítomen Slánský, Kopecký, Nosek, Kopřiva, Zápotocký a jiní soudruzi z vedení strany ...

Asi dva dny před zasedáním Ústředního výboru Národní fronty mne volal Klement Gottwald do svého bytu. Tam už byl sovětský velvyslanec Zorin a tam jsme otázku znovu

projednávali. Zorin to chtěl slyšet. Tam mě také Klement Gottwald řekl, abychom přišli na zasedání o 8 - 10 minut později. „Vojáci, a máme přijít pozdě?“ podivil jsem se. „Ale ano, přece kvůli efektu!“ Druhý den byla na sovětském velvyslanectví recepce na oslavu vzniku Sovětské armády. Tam jsme znovu probírali účast armády na zasedání Ústředního akčního výboru Národní fronty. Bylo rozhodnuto, že zde počkáme, až se zasedání zahájí a až nám zatelefonují, abychom tam jeli. Spojením telefonem zajišťoval Reicin. Po telefonickém vyzvání jsme tam jeli: já, generál Boček, generál Klapálek a můj tajemník (podplukovník J. Tomčík - pozn. aut.). Tam už nás čekali. Bylo to v Obecním domě. Když jsme vstoupili do sálu, tak jsem ihned pochopil význam tohoto „efektu“. Právě končil svůj projev Klement Gottwald. Po něm jsem učinil prohlášení za armádu a omluvili jsme se a odešli. Museli jsme totiž psát zvláštní rozkaz ...”

Dalším dochovaným svědectvím o těchto událostech je výpověď Bedřicha Reicina ze 14. března 1951: „Když byl Svoboda pozván na ustavující schůzi Ústředního akčního výboru Národní fronty 23. února 1948 svolal generála Bočka, Klapálka, generála Procházku a mne a prohlásil, že na schůzi on sám nepůjde za svou osobu, ale že je ochoten tam jít, půjdou-li Boček a Klapálek s ním jako představitelé velení armády. Generál Boček mlčel, generál Klapálek prohlásil: „Co si politikové spískali, ať si také spraví. Když si neví rady, tak volají nás vojáky, abychom je zachraňovali.“ Svoboda na to prohlásil, že se večer na recepci na sovětském velvyslanectví (výročí Rudé armády) ještě přesný postup dohodne ... Po poradě s Bočkem a Klapálkem si vymínil, že musím jet napřed a zjistit v sále, zda jsou zastoupeni i národní socialisté a lidé a teprve v kladném případě je ochoten do sálu vstoupit ...”

Z armádních skladů byly mimo jiné vyzbrojeny i jednotky Lidových milic v Praze, v Hradci Králové a na dalších místech republiky, která byla pod velitelskou pravomocí velitele 1. vojenské oblasti generála Klapálka. V těchto souvislostech nelze zapomenout ani na skutečnost, že velení československé armády v této době nařídilo přezkoušení bojové pohotovosti armády a v podstatě již od konce ledna 1948 organizovalo v nejdůležitějších prostorech západního a jihozápadního pohraničí Čech (to znamená v působnosti velitele 1. vojenské oblasti) řadu bojových cvičení na téma boj o osadu, obrana na široké frontě, střetný boj a u některých útvarů také ostré polní střelby. Současně s těmito opatřeními uskutečnila armáda společně s pohraničními jednotkami Sboru národní bezpečnosti zajištění západních hranic.

Dne 25. února 1948 měl pak generál Klapálek na svém velitelství vyslovit „nelibost nad průběhem událostí. Řekl, že vývoj u nás jde nezákonně a že nás to poškozuje v cizině. Není prý možno vyřadit tu druhou část národa. Tam, že je také lid, který si zvolil své zástupce, a že není správné, když jedna strana je vyřazuje. Měli by odstoupit prý zástupci všech stran a lid ať prý volí nové ...”

Již zmíněná trojice generálů - Svoboda, Boček a Klapálek - nepochybně ovlivnila v únoru 1948 i rozhodnutí prezidenta Beneše o abdikaci tímto prohlášením: „Pane prezidente, dovolu, abychom Vás, jakožto nejvyššího představitele armády v této vážné době co nejsrdečněji pozdravili a ujistili Vás, že armáda stojí za Vámi, je Vám věrná a zcela oddaná. Dozvěděli jsme se, pane prezidente, že máte v úmyslu odejít z prezidentského stolu. Jsou-li tyto informace správné, prosíme Vás, pane prezidente, jménem svým i jménem armády, abyste neodcházel a abyste zůstal. Považujeme nejen za svou povinnost, ale i právo, pane prezidente, abychom jako staří bojovníci, kteří stáli u kolébky tohoto státu a

za něj v prvním i druhém odboji bojovali, tuto prosbu jménem svým i jménem armády pronesli. Jsme přesvědčeni, pane prezidente, že s tímto názorem souhlasí celý národ, neboť není nad Vás v tomto národě větší jednotlivé síly, kterou v tu dobu tak nezbytně potřebujeme, a proto ještě jednou Vás, pane prezidente, prosím, zůstaňte se svým národem a neopouštějte jej."

Vznik této iniciativy později L. Svoboda vysvětloval takto: „Když Beneš přijal demisi a podepsal návrh nové vlády, prohlásil, že odchází z Hradu. Mluvil jsem o tom s Klementem Gottwaldem a řekl jsem mu: 'Teď nemůžeme přece potřebovat, aby Beneš odešel z Hradu. Co říkáš tomu, abych ho navštívil a požádal jménem armády, aby neodcházel a zůstal. Klement Gottwald mi nato odpověděl, že si od toho moc neslibuje, ale že to nemůže škodit a abych to zkusil. Vzal jsem tedy generály Klapálka a Bočka a šli jsme. V předšál kanceláře prezidenta jsme sepsali prohlášení, které jsem pak Benešovi přečetl. Pak jsem ještě hovořil k Benešovi bez papíru: Pane prezidente, v době Mnichova Vás přišli žádat dva generálové - Krejčí a Syrový - abyste odstoupil. Dnes přicházíme tři generálové a žádáme Vás, abyste zůstal s lidem a nedopustil nové Lipany. Pane prezidente, znáte situaci na ulici. Váš odchod z prezidentského stolce by se mohl stát toho příčinou. Neberte si to na odpovědnost, přezkoumejte své stanovisko a zůstaňte ..."

Pozdější abdikace prezidenta Beneše zastihla generála Klapálka ve vojenském výcvikovém táboře v Mimoní, kde ji komentoval slovy: „Tuto věc jsem očekával. Byl jsem předem informován před několika dny ministrem národní obrany, který mi věc sdělil s výzvou uchováti vše v tajnosti. Svěřili-li se i jiní ministři s touto záležitostí podobným způsobem jiným osobám, pak byla abdikace jistě očekávána celou veřejností, neboť ji v tajnosti nikdo neudržel ..."

V následné debatě, která trvala asi hodinu, Klapálek projevoval názory, „aby už přestaly improvizace a aby se armádě dalo, co jí patří, a aby se konečně začala provádět reálná branná politika státu ve spolupráci s našimi spojenci. Přitom si velitel oblasti postěžoval, že jako armádní generál není nikým poučován a veden a že mu nikdo nenařídí, co a jak se má provádět ... Bylo pozorovati u něho jakousi zatrpklost, že se mu nevěří. Zmínil se též, že „to podepsal" (přihlášku do KSČ) teprve v minulých dnech, aby se vyhnul tvrzení, že prý to učinil ze zbabělosti nebo z osobního prospěchu, jako se to tvrdí o generálu [Julius] Firtovi. Proto vyčkal lhůtu třet měsíců, kterou si v únoru položil ..."

Akcční výbory Národní fronty sice v armádě nepůsobily, ani nebyly zřízeny, ale jejich funkci, zejména v takzvané očistě armády, zastával služební orgán ministra národní obrany, tzv. armádní poradní sbor. Postoj k „lidové demokracii" byl postaven jako kritérium kvalifikace důstojníka, jako hlavní měřítko jeho dalšího působení v armádě. Návrhy akčních výborů projednával armádní poradní sbor, který tehdy pracoval ve složení: ministr národní obrany L. Svoboda, státní tajemník MNO Ján Ševčík - rezignoval na funkci již v únorových dnech, generálové B. Boček - do července 1948, Š. Drgač, A. Hasal - do června 1948 a plukovník B. Reicin, a někdy i velitelé jednotlivých vojenských oblastí, pokud se jednalo o věcech a lidech podléhajících jejich velitelské pravomoci. Jednání armádního poradního sboru se účastnil i generál Klapálek. Bezprostředně po únoru bylo celkem na šesti zasedáních: 2. a 3. března, 8. a 9. dubna a 14. a 15. dubna 1948 projednáno 981 „případů". V rámci „očisty armády" byly vyvozeny kádrové důsledky v 454 případech. Zbývající důstojníci byli přeloženi do jiných posádek nebo jim byla udělena takzvaná velitelská výstraha:

„Uděluji Vám velitelskou výstrahu, protože jste neměl dosti kladný poměr k lidové demokratickému zřízení, k budovatelskému úsilí našeho lidu a jeho představitelům, k zásadám čs. vnitřní a zahraniční politiky a k našim spojeneckým závazkům, jak se sluší na důstojníka čs. armády. Upozorňuji Vás na to a vyzývám Vás, abyste svůj postoj u uvedených věcech zpytoval a zařadil se činně do všeobecného budovatelského úsilí národa ve službě i mimo ni.“

Tuto „velitelskou výstrahu“ v řadě případů udělil podřízeným důstojníkům i generál Klapálek, ale nezůstalo jen u této výstrahy poradního sboru nebyla v tomto směru poslední, neboť spirála propouštění důstojníků se neustále rozvíjela v podstatě až do podzimu roku 1949. Tehdy již komunistický režim měl jiné nástroje k destrukci důstojnického sboru a nebyla proto nucena pro zdání legitimacy používat „služeb“ armádního poradního sboru.

Z pozdějšího hodnocení (pravděpodobně ze začátku roku 1950) generála Klapálka také vyplývá, že „na zasedáních armádního poradního sboru, která prováděla očistu důstojnického sboru, celkem až na řídké výjimky chladně přijímal návrhy na propuštění, zatím co jiní členové armádního poradního sboru „zachraňovali, co se dalo“. Na pozdějších zasedáních dokonce projevil nespokojenost, že se to vleče, proč to nevyhodíme všechno najednou. Schůze, které v nepřítomnosti ministra Svobody předsedal, proběhla nejkřídleji ze všech. Při zákrocích proti nespolehlivým důstojníkům se Klapálek ujal generála Firta a některých jiných svých bývalých podřízených ze Středního východu ...“

Generál Klapálek ovšem neměl rád kompromisy, a proto již hned po válce v kárných řízeních vracíval značnou část rozhodnutí, respektive návrhů právnímu oddělení s tím, že „nepotvrdí tak mírný rozsudek“.

Vývoj velitelského sboru československé armády na jaře 1948 lze obecně charakterizovat asi takto: únor - omráčení, překvapení, dezorientace, březen - nejistota a nervozita z probíhající očisty armády, duben a květen - houfné vstupování do KSČ. Tato rozpornost politického profilu se pochopitelně nevyhnula ani generálům. Zůstávali však i nadále autoritou pro značnou část velitelského sboru, což potvrdili i následné květnové volby, neboť armáda svým v podstatě jednoznačným vystoupením za kandidátku Národní fronty ovlivnila do určité míry celkový volební výsledek. Zatímco v celostátním měřítku bylo pro Národní frontu odevzdáno 86,6 % hlasů, v armádě odevzdalo svůj hlas pro Národní frontu 96 % příslušníků armády. V jejích podmínkách ovšem byla daleko jednodušší manipulace volebních výsledků.

Generál Klapálek se přihlásil dne 1. června (někdy se uvádí 1. července) 1948 do KSČ. „Jak se později ukázalo, svou první přihlášku do KSČ asi z března či dubna odvolal, neboť generál Svoboda mu „zakázal“ do strany vstupovat. Když pak se věc jeho přijetí dlouho táhla, byl zase uražen, že nebyl ihned přijat. Lze to vysvětlit jen jeho citlivostí a ješitostí. Vyslovil se, že čekal, že ho ke vstupu vyzve přinejmenším generální sekretář KSČ.“

V podstatě lze ale souhlasit s tím, že do KSČ nevstoupil z nadšení a vlastně od prvního dne se nacházel ve stavu jisté nerozhodnosti. To zřejmě pramenilo z jeho nejistoty o svém dalším osudu. Zůstával především vojákem a komunisté se tehdy domnívali, že „dostane-li jako voják prostředky, moc a postavení, dá se předpokládat, že bude sloužit úspěšně a prospěje armádě ve značné míře. Předpoklady pro to jako voják má. Základní podmínkou však jest vzdát se jeho okolí lidí politicky nepevné, nebo dokonce se skrytým

negativním poměrem k dnešnímu vedení a uspořádání státu. Věnovat mimořádnou pozornost jeho politické výchově, otevřít mu oči, školit ho politicky a přesvědčit. Je příliš nepolitický a nasáklý starými zásadami o nepolitičnosti armády. Je to věc vhodného prostředků a politické výchovy. A pak jest třeba dát mu to, co mu jako armádnímu generálu náleží - potrpí si na to." (Pravděpodobně se v tomto promítla zkušenost, kterou si ověřili v případě Ludvíka Svobody již v Sovětském svazu - pozn. aut.)

Z KSČ byl Klapálek vyloučen po svém zatčení 5. března 1953. Podle sdělení Ústřední kontrolní a revizní komise KSČ z 6. srpna 1964 se považovalo jeho vyloučení jako bezdůvodné. Ovšem členství v komunistické straně mu nebylo ani na jeho vlastní žádost vzhledem k věku a zdravotnímu stavu vráceno, „protože by nemohl plnit povinnosti vyplývající z členství“.

V dopise, který generál Klapálek obdržel 7. března 1949 a podepsaném jako „Váš přítel z Tobruku“ byl varován, že je sledován a že mu hrozí od vlivné osoby z komunistického ústředí u Pražské brány (tehdejší sídlo Ústředního výboru ÚV KSČ) velké nebezpečí. Byl mu doporučován útěk do zahraničí. „Po obdržení dopisu, respektive jeho přečtení, bylo zřejmé na generálu Klapálkovi velké rozrušení, dopis odhodil do svého psacího stolu, který ihned zamkl, oblékl se a spěchal domů. Po svém návratu po 13,00 hod. zavolal si zástupce přednosty 5. oddělení do své kanceláře za účelem jistě služební věci a navázal hovor tak, že se zmínil o anonymním dopise, který dopoledne obdržel. Teprve na výzvu zastupujícího přednosty 5. oddělení dopis tomuto odevzdal s poznámkou, že je dopis „blbost“.“

Domníval se (po poradě s manželkou), že dopis je provokací. Ostatně v této době byl již značně neklidný, podrážděný, nejistý až depresivní. Jeho manželka tenkrát často vyprávěla o tom, jak si v rodině „dělají legraci z toho, co generál Klapálek řečnil a že on to tak nemyslí, ani tak necítí, ale že je nucen tak mluvit ...“

Když se Klapálek dozvěděl o odvolání generála Ludvíka Svobody z funkce ministra národní obrany, „byl velmi zaražen, ihned nato předčasně odjel domů ...“

Při procesu s Rudolfem Slánským zaznělo i jméno generála Klapálka, který byl potom ve 23,30 hodin 20. listopadu 1952 zatčen. V říjnu 1954 se obrátila jeho žena - Olga Klapálková - na prezidenta Československé republiky s následující žádostí:

„V době, kdy národ vzpomíná hrdinných bojovníků dukelských, dovoluji si obrátiti Vaši pozornost na jednoho z nich, armádního generála ve výslužbě, Karla Klapálka, mého manžela. Předě dvěma roky byl vzat do vyšetřovací vazby a do dnešního dne nebyl propuštěn. V únoru minulého roku jsem Vám o tom referovala poprvé... Po dva roky je tento člověk více než šedesátiletý odtržen od rodiny, zbaven svobody, vzduchu, potřebné dietní stravy; ve vazbě z toho smrtelně onemocněl, byl operován, vzat mu žlučník. Je to voják, zvyklý strádání a neuvěřitelné osobní skromnosti. Ale válečné útrapy a zranění ho fyzicky poznamenaly, navíc je tu i utrpení duševní: ví, že od jeho zatčení jsem bez prostředků k obživě (skromný nábytek zajištěn, abych nic nemohla prodat, šatstvo zapečetěno, žerou ho moli); že vyživovací příspěvek byl mi MNO zamítnut, ačkoliv se mi obnovil plicní proces získaný v koncentráku (Svatobořice - pozn. aut.) a nejsem schopna vstoupiti do zaměstnání; že ztroskotaly všechny pokusy o domácí práci v mém oboru, protože žádný ze známých vynikajících spisovatelů mi ani neodpověděl ... Již dříve byl tvrdě odtržen ode všeho, pro co žil, obětoval rodinu, nasazoval nesčíslněkrát život, krvácel. A nyní živoří ve vazbě, čeká dlouhé měsíce na očistění svého jména, a věří - neboť přese všechno přikojí je ducha silného, který ani v protivenství nekolísa - a věří ve spravedlnost.“

Vojenským kolegiem Nejvyššího soudu v Praze (předseda senátu podplukovník JUDr. Štěpán Flajzar) byl Karel Klapálek v hlavním líčení 14. května a 13. listopadu 1954 odsouzen podle § 37 zákona č. 231/48 Sb. k trestu odnětí svobody na 6 roků, podle § 48 zákona č. 231/48 Sb. mu bylo vysloveno propadnutí celého jmění, podle § 52 citovaného zákona mu byla vyslovena ztráta čestných práv občanských na dobu 5 roků a současně měl povinnost náhrady nákladů trestního řízení.

Žaloba ho vinila ze sabotáže, „že jako velitel 1. oblasti a též jako člen APS společně s dalšími zrádci sabotoval Košický vládní program ve směru výstavby naší armády, zejména pokud jde o organizaci, výcvik a výzbroj podle vzoru armády sovětské.“ Dále byl obviněn, „že v obou uvedených funkcích se podílel též na škůdcovském rozmístování nepřátelských živlů na důležitá místa v armádě, kteří pak v intencích zrádců protistátního spikleneckého centra naši armádu rozvraceli a že jako velitel 1. oblasti se nepostaral o správné zabezpečení západního pohraničí.“

Karel Klapálek v průběhu tohoto procesu připustil, *„že se jako vysoký funkcionář naší armády dopustil při své práci chyb, že se k mnohým otázkám projednávaným v armádním poradním sboru choval pasivně a že nevyvinul takovou aktivitu, jakou vyvinouti měl. Na druhé straně však tvrdil, že neměl žádných nepřátelských záměrů, z nichž by měly chyby, jichž se při uvedených funkcích dopustil, pramenit ...“*

Na základě intervence N. S. Chruščeva a maršálu sovětského svazu G. K. Žukova a I. S. Koněva byl Klapálek v dubnu 1956 propuštěn z věznice Valdice. Usnesení politického byra Ústředního výboru KSČ z 5. dubna 1956 potom nařídilo sekretariátu Ústředního výboru KSČ dát do pořádku penzijní záležitosti i navrácení hodnosti Karlu Klapálkovi. Prezidium Nejvyššího soudu (předseda dr. Urválek) potom 18. května 1956 v neveřejném zasedání projednalo stížnost pro porušení zákona, kterou podal podle §216 trestního řádu generální prokurátor proti rozsudku Nejvyššího soudu - vojenského kolegia z 13. listopadu 1954 v trestní věci proti Karlu Klapálkovi.

Později mu byl udělen Řád rudé hvězdy, Řád 25. února, titul hrdiny ČSSR a naposledy v roce 1984 i Řád rudé zástavy ... Od roku 1969 mu byl přiznán osobní důchod a již rok předtím mu bylo umožněno používání vojenského osobního auta.

Generál Klapálek byl bohatší o další životní zkušenost, ale nikdy nezatrpkl vůči lidem, ani neobviňoval systém. Absurdní jednání komunistického režimu vždy spojoval s několika jedinci, kteří povýšili osobní kariéru nad obecný prospěch ...

PhDr. Zdeněk Vališ